

PigPlus Slakt - Inventering av miljöfaktorer och sköselfaktorer i svenska slaktgrisbesättningar

Rebecka Westin, Amanda Reneby, Hanna Arosenius, Carl-Johan Ehlorsson - Gård & Djurhälsan AB

Djurens välbefinnande beror till stor del på stallmiljön. Tillgång till frisk luft, friskt vatten, material att böka i och god hygien på liggytan är centrala inom slaktgrisproduktionen för att djuren ska hålla sig friska och må bra. Syftet med detta projekt var att ta pulsen på svensk slaktgrisproduktion genom att mäta och dokumentera olika miljöfaktorer och specifika skötselrutiner kopplade till slaktgrisars välfärd. Genom en inventering ville vi tydliggöra för djurhållarna var eventuella svagheter och styrkor finns kopplat till miljön i stallarna så som ventilation, vattenförsörjning och miljöberikning. Syftet var också att i samband med projektet göra en direkt rådgivningsinsats i medverkande besättningar med ett för ändamålet framtaget rådgivningsmaterial.

Projektet har genomförts som en enkätstudie med frågor gällande inhysning och skötsel av slaktgrisar. Enkäten besvarades i samband med ordinarie veterinärbesök av grishälsoveterinärerna inom Gård & Djurhälsan. Vid besöket mättes även stalltemperatur, luftkvalitet (koldioxid, ammoniak och relativ luftfuktighet) och vattenflöde. Daglig strögiva vägdes. Besöken genomfördes från november 2019 till januari 2021 och totalt deltog 143 besättningar i studien. Produktionen på dessa gårdar representerar ca 30% av den svenska slaktgrisproduktionen.

Resultaten visar att många besättningar har friska grisar i en bra miljö för sina djur, men att det finns potential för förbättringar. Genom sin mycket höga tillväxt genererar dagens grisar en hög värmeeffekt vilken är svår att få bort under varma perioder. Studien visade att ammoniak och koldioxidkoncentrationen låg under accepterade gränsvärdena i de allra flesta fall, men att det lätt blir för varmt och fuktigt i stallarna under vissa perioder. Detta ger som konsekvens att grisarna blöter ner sig och därmed också smutsar ner boxarna vilket rapporten också visar. Här finns det potential att utveckla. Många slaktgrisstallar är förhållandevis gamla och byggda för en annan produktion och kan därför ha svårt att leva upp till dagens högre krav. Åtgärder som kan implementeras i gamla stallar är att minska beläggningen, öka på ventilationen eller på annat sätt öka möjligheten att få bort värmen från boxarna.

Under kallare delar av året behövs tillskottsvärme utöver golvvärme för att kunna ventilera ut fuktig luft. Resultaten visar att detta saknades i nära hälften av besättningarna. En orsak kan vara att värmebalansberäkningar inte är ett krav vid nybyggnation.

Studien visar att strömängderna är låga hos de flesta producenter vilket inte ger möjligheter för en långvarig sysselsättning. Problem med utgödslingen angavs som den största anledningen till att man begränsade strögivan. Här behövs det nytt tänk och ny teknik för att underlätta så att man kan uppfylla grisarnas sysselsättningsbehov. Automatisk strötilldelning eller halmhäckar kan vara en möjlighet och bör utvecklas.